

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра обліку і оподаткування

На правах рукопису

ЛУПИНКО НАДІЯ ЮРІЇВНА

**ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ПОРЯДОК
ФОРМУВАННЯ ТА АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА**

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Науковий керівник:

САФАРОВА АННА ТАДЖИДІНІВНА

кандидат економічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № ___
засідання кафедри обліку і оподаткування
від 04.12.2024 р.

Завідувач кафедри
_____ проф. Садовська І.Б.

ЛУЦЬК – 2024

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування
Другий (магістерський) рівень
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і
оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

«27» вересня 2023 року

ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (ПРОЄКТ)
ЗДОБУВАЧУ ОСВІТИ

Лупинко Надії Юріївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) Інформаційне забезпечення, порядок формування та аналіз фінансової звітності підприємства.

Керівник проєкту (роботи) Сафарова Анна Таджидінівна, к.е.н., доцент,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Строк подання студентом роботи (проєкту) 04.12.2024 р.

3. Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) Метою роботи є дослідження теоретико-методичних засад і надання практичних рекомендацій щодо вдосконалення інформаційного забезпечення, порядку формування та аналізу фінансової звітності. Завдання роботи полягають у дослідженні теоретичних основ фінансової звітності, її інформаційного забезпечення та аналізі нормативно-правової бази, що регламентує формування фінансової звітності в Україні.

4. Дата видачі завдання 27.09.2023 р.

АНОТАЦІЯ

Лупинко Н. Ю. Інформаційне забезпечення, порядок формування та аналіз фінансової звітності підприємства.

У кваліфікаційній роботі досліджено інформаційне забезпечення, порядок формування та аналіз фінансової звітності на підприємстві. Метою роботи є вдосконалення процесів формування фінансової звітності підприємства, аналіз її показників та розробка рекомендацій для підвищення ефективності управлінських рішень.

Проведено комплексне дослідження теоретичних та практичних аспектів формування фінансової звітності підприємства. Основна увага приділена аналізу існуючих стандартів бухгалтерського обліку, сучасних методів оцінки фінансових показників, а також інформаційному забезпеченню, необхідному для ефективного управління фінансовою діяльністю підприємства. А також досліджено вплив законодавчих змін та міжнародних стандартів на процес складання фінансової звітності.

У роботі вдосконалено методика аналізу фінансової звітності, яка базується на використанні автоматизованих систем обробки даних та адаптованих алгоритмів аналізу ключових фінансових показників.

Наукова новизна дослідження полягає у розробці комплексного підходу до формування фінансової звітності з використанням сучасних інформаційних технологій та адаптації міжнародних стандартів до умов українського підприємницького середовища.

Практичне значення роботи полягає у розробці рекомендацій для підприємств аграрної галузі щодо оптимізації процесу підготовки фінансової звітності, впровадження автоматизованих систем обліку та аналізу, а також удосконалення механізмів внутрішнього контролю. Використання запропонованих рекомендацій сприятиме підвищенню фінансової стійкості підприємств, покращенню інвестиційної привабливості та забезпеченню відповідності їхньої звітності міжнародним стандартам.

Результати дослідження можуть бути використані як підприємствами аграрної галузі, так і у навчальному процесі для підготовки фахівців у сфері фінансового обліку та аналізу.

Ключові слова: фінансова звітність, аналіз, інформаційне забезпечення, управлінські рішення, підприємство.

SUMMARY

Lupynko N. Information Support, Formation Process, and Analysis of Enterprise Financial Statements.

The master's thesis explores the information support, formation process, and analysis of financial statements at an enterprise. The aim of the work is to improve the processes of preparing financial statements, analyze their indicators, and develop recommendations to enhance the effectiveness of managerial decisions.

A comprehensive study of the theoretical and practical aspects of financial statement formation has been conducted. The main focus is on analyzing existing accounting standards, modern methods of evaluating financial indicators, and the information support required for effective management of an enterprise's financial activities. Additionally, the impact of legislative changes and international standards on the process of financial reporting preparation has been analyzed.

The study improves the methodology for analyzing financial statements, based on the use of automated data processing systems and adapted algorithms for analyzing key financial indicators.

The scientific novelty of the research lies in the development of a comprehensive approach to financial statement formation using modern information technologies and the adaptation of international standards to the conditions of the Ukrainian business environment.

The practical significance of the work is the development of recommendations for agricultural enterprises to optimize the process of preparing financial statements, implement automated accounting and analysis systems, and improve internal control

mechanisms. The implementation of the proposed recommendations will contribute to enhancing the financial stability of enterprises, improving their investment attractiveness, and ensuring compliance of their reporting with international standards.

The research results can be used by agricultural enterprises as well as in the educational process for training specialists in financial accounting and analysis.

Keywords: financial reporting, analysis, informational support, managerial decisions, enterprise.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	10
1.1. Основні принципи, склад та структура фінансової звітності.....	10
1.2. Нормативно-правове регулювання фінансової звітності в Україні.....	16
1.3. Трансформація фінансової звітності за МСФЗ в управлінні підприємством.....	21
РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	29
2.1. Економіко-організаційна характеристика підприємства та галузі.....	29
2.2. Порядок формування фінансової звітності на підприємстві.....	33
2.3. Шляхи удосконалення методики складання фінансової звітності.....	39
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ.....	44
3.1. Інформаційне забезпечення аналізу фінансової звітності підприємства.....	44
3.2. Оцінка ефективності фінансового управління підприємством.....	48
3.3. Шляхи вдосконалення аналізу фінансової звітності підприємства.....	54
ВИСНОВКИ.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60
ДОДАТКИ.....	66

ВСТУП

Фінансова звітність є ключовим джерелом інформації для прийняття управлінських рішень, оцінки фінансового стану та прогнозування діяльності підприємства. У сучасних умовах динамічного розвитку ринкових відносин та посилення конкуренції актуальність формування якісного інформаційного забезпечення для аналізу фінансової звітності набуває особливого значення. Це обумовлено необхідністю забезпечення прозорості діяльності підприємств, дотримання міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), а також зростанням вимог зацікавлених сторін до достовірності фінансової інформації.

Успішність функціонування підприємств значною мірою залежить від ефективного управління фінансами, що базується на якісному аналізі фінансової звітності. Це підтверджує актуальність теми дослідження, спрямованої на вдосконалення інформаційного забезпечення формування та аналізу фінансової звітності.

Метою роботи є розробка теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій щодо вдосконалення інформаційного забезпечення, порядку формування та аналізу фінансової звітності.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- дослідити теоретичні основи фінансової звітності та її інформаційне забезпечення.
- проаналізувати нормативно-правову базу, що регламентує формування фінансової звітності в Україні.
- провести оцінку порядку формування фінансової звітності на підприємстві.
- здійснити аналіз основних показників фінансової звітності підприємства.

– розробити пропозиції щодо вдосконалення інформаційного забезпечення аналізу фінансової звітності.

Об'єктом дослідження є фінансова звітність підприємства як основне джерело інформації для прийняття управлінських рішень.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти формування та аналізу фінансової звітності підприємства.

У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи: аналізу і синтезу, індукції та дедукції, статистичні методи, графічний метод для візуалізації фінансових показників, методи порівняння, системного підходу та моделювання.

Наукова новизна роботи полягає у розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення інформаційного забезпечення аналізу фінансової звітності, що враховують специфіку діяльності підприємств аграрного сектору.

Отримані результати дослідження можуть бути використані для підвищення ефективності фінансового менеджменту на підприємстві. Запропоновані методичні підходи сприятимуть удосконаленню процесу формування та аналізу фінансової звітності, що забезпечить більш обґрунтоване прийняття управлінських рішень та підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Робота має теоретичне і практичне значення для подальшого розвитку науки в галузі обліку і аналізу, а також для впровадження рекомендацій у практичну діяльність суб'єктів господарювання.

Основні результати дослідження, викладені у випускній кваліфікаційній роботі магістра, опубліковані в 3 тезах, на VI науково-практичній міжнародній конференції молодих науковців, здобувачів освіти «Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування» (30 листопада 2023 р., м. Луцьк), на VI міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування» (16 травня 2024 р., м. Луцьк), на VII науково-практичній міжнародній конференції молодих науковців, здобувачів освіти «Сучасні тенденції розвитку

обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування» (22 листопада 2024 р., м. Луцьк).

Випускна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Загальний обсяг роботи становить 66 сторінок друкованого тексту. У роботі міститься 9 таблиць, 5 рисунків та 5 додатків. Список використаних джерел включає 64 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Основні принципи, склад та структура фінансової звітності

Сучасні процеси глобалізації та інтеграції, активізація діяльності транснаціональних корпорацій, розвиток міжнародних фондових ринків та інші економічно-соціальні зміни у світовій економіці суттєво впливають на природу і функціональне призначення фінансової звітності. На сьогодні вона набуває надзвичайної значущості, адже без її існування економіка інформаційного суспільства не здатна діяти ефективно. Водночас думки науковців стосовно ролі та місця фінансової звітності часто кардинально різняться. Для глибшого усвідомлення її сутності, визначення її місця в системі інформаційного забезпечення ринкової економіки та аналізу впливу на прийняття рішень користувачами необхідні ретельні дослідження.

Звітність традиційно розглядається як один із методологічних інструментів бухгалтерського обліку, поряд із такими елементами, як документація, інвентаризація, оцінка, калькуляція, рахунки, подвійний запис і баланс. Однак чимало дослідників мають іншу точку зору. Зокрема, П. Хомин зазначає, що «звітність є автономною системою представлення інформації, необхідної для забезпечення управлінських потреб, і не може розглядатися як складова частина чи метод бухгалтерського обліку».

Н. Чабанова, Т. Чупир під фінансовою звітністю розуміють «документи, що містять інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, про рух грошових коштів підприємства за звітний період» [8, с. 10]. Натомість Ткаченко Н. характеризує фінансову (бухгалтерську) звітність як сукупність форм звітності, складених на основі даних обліку з метою одержання користувачем узагальненої інформації про підприємство [55, с. 722]. Деякі вітчизняні науковці при визначенні поняття «фінансова звітність» стоять на позиції

формального підходу, закріпленого Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), згідно з яким «фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період» [42]. Таке трактування дещо некоректне й звужене, оскільки не виражає сутності та змісту фінансової звітності, а лише демонструє зовнішній її прояв і походження.

Оригінальним та інформативним є визначення М. Пушкаря, який під фінансовою звітністю розуміє «сукупність реєстрів генералізованих (зведених, згрупованих, узагальнених) показників за певний період, що характеризують статистику та динаміку об'єктів бухгалтерського обліку» [49, с. 561]. Досить комплексно розкриває суть фінансової звітності В. Андрієнко як «систему узагальнюючих показників бухгалтерського обліку, структурованих у формі звітності, які надають користувачам інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та зміни у власному капіталі підприємства за звітний період для прийняття цими користувачами відповідних рішень» [49, с. 154].

Наведені трактування фінансової звітності здебільшого вузько орієнтовані на конкретні дані про фінансовий стан і діяльність підприємства.

Під час планування фінансова звітність використовується як основа для визначення цілей і напрямів діяльності підприємства, а також для розробки базових та моделювання прогностичних показників фінансово-господарської діяльності. На етапі організації вона сприяє збору первинної інформації про господарські операції, визначенню методів обробки даних у системі фінансового обліку та уточненню інформаційних запитів на виробничому рівні, включаючи функціональні обов'язки працівників облікової служби. Окрім цього, фінансова звітність виступає інструментом для стимулювання або обмеження фінансової політики підприємства, використовується для контролю, аналізу, оцінки досягнутих результатів і коригування діяльності.

Види звітності, що складаються підприємствами представлені на рисунку

1.1.

Рис. 1.1. Види бухгалтерської звітності

Примітка: побудовано на основі джерела [3, с. 128]

Цей інструмент надає можливість внутрішнім та зовнішнім учасникам дізнатися про фінансовий стан компанії, її стратегічні плани та загальні результати діяльності. Звіти містять деталізовану інформацію про доходи, витрати, прибутки та інші ключові фінансові показники, які необхідні для аналізу ефективності бізнесу.

Крім того, звітність є інструментом прозорості та відповідальності перед громадськістю. Суспільство, клієнти та інші зацікавлені сторони часто використовують інформацію з фінансових звітів для оцінки етичності та соціальної відповідальності компанії. Також важливою складовою звітності є не тільки фінансові аспекти, а й інформація про сталість розвитку, вплив на навколишнє середовище та соціальні ініціативи підприємства.

Звітність є основним джерелом інформації і відображає результати виробничої та фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій. Виходячи з теорії управління, законодавчих актів, нормативно-правових документів можна сформулювати систему вимог до звітності, що зображена на рис. 1.2.

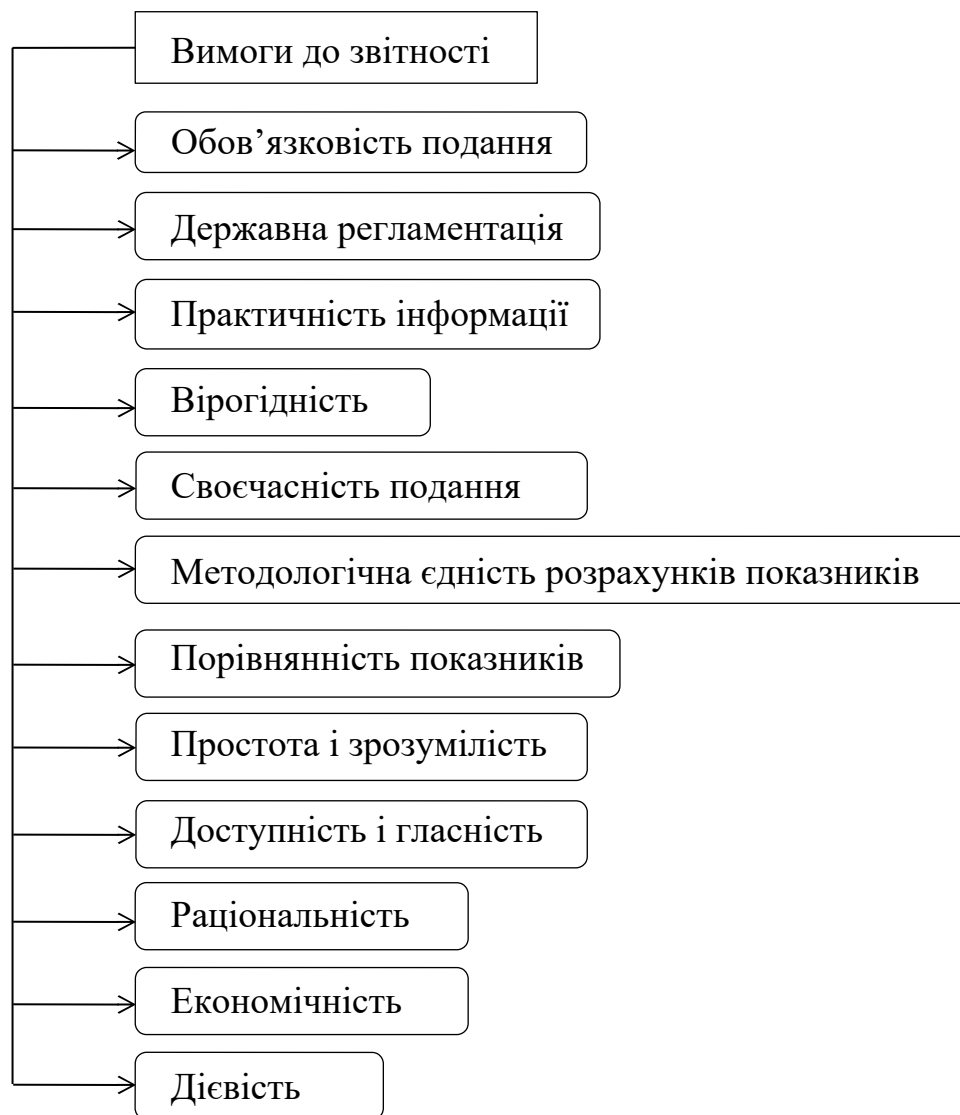

Рис. 1.2. Вимоги до звітності

Примітка: побудовано на основі джерела [47, с. 420]

При складанні звітності потрібно дотримуватись відповідних вимог: доречності, зрозумілості, надійності, суттєвості, достовірності, зіставності.

Доречність інформації характеризується її впливом на прийняття рішень користувачами та своєчасністю. Готуючи фінансову звітність, необхідно дотримуватися таких якісних характеристик: зрозумілість, доречність, надійність.

На прийняття рішень користувачами впливає лише інформація, яка має суттєве значення. Суттєвість визначається як поріг, що визначає, яка інформація включається до фінансової звітності, або рівень точності цієї інформації. Цей поріг може бути встановлений як на основі кількісних критеріїв, так і враховуючи якісні фактори. У контексті складання фінансових

звітів суттєві елементи розкриваються окремо, тоді як несуттєві можуть бути об'єднані на основі їхнього економічного змісту або функціонального призначення, при цьому особливий акцент робиться на якісних аспектах.

Фінансова звітність слугує не лише для аналізу досягнутих результатів за звітний період, але й для прогнозування майбутніх показників. Зокрема, дані про фінансовий стан і результати діяльності підприємства часто використовуються для оцінки перспектив його фінансового стану, здатності вчасно виконувати зобов'язання, виплачувати дивіденди тощо.

Інформація може бути корисною для користувачів лише за умови її достовірності. Достовірність забезпечується відсутністю суттєвих помилок і необ'єктивних суджень. Проте на практиці керівництво підприємства може намагатися представити дані так, щоб результати виглядали максимально привабливо для інвесторів або кредиторів. Наприклад, це може проявлятися у завищенні фінансових результатів або вартості активів.

Метою звітності є також забезпечення зіставності фінансової інформації, як наданої одним підприємством за різні звітні періоди, так і різними підприємствами. Застосування вимог НП(С)БО до структури фінансової звітності, визнання, оцінки та розкриття допоможе досягти цю мету.

Для досягнення дохідливості інформації припускається, що користувачі мають певний рівень знань і прагнуть уважно вивчити надану інформацію.

Для досягнення якісних характеристик інформації, яка міститься в формах фінансової звітності, під час її формування дотримуються ряду принципів: автономності, безперервності, періодичності, історичної (фактичної) собівартості, нарахування та відповідності доходів і витрат, повного висвітлення, послідовності, обачності, єдиного грошового вимірника.

Під час підготовки фінансової звітності кожне підприємство розглядаються як юридична особа, що відокремлена від власників – фізичних осіб. Таким чином, особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатись, у фінансовій звітності підприємства. Цей принцип отримав назву принципу автономності підприємства.

Фінансові звіти складаються також виходячи з принципу безперервності діяльності підприємства, тобто підприємство не має ні наміру, ані потреби ліквідуватися або суттєво зменшувати масштаби своєї діяльності, і залишатиметься таким у подальшому (принаймні протягом наступного звітнього періоду).

Принцип періодичності припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди часу (звітні періоди) з метою складання Фінансової звітності. Передбачається також складання проміжної звітності (квартальної та місячної) наростаючим підсумком з початку року.

Під час визначення оцінки активів у балансі пріоритет надається їх історичній собівартості, яка складається з витрат на їх виробництво або придбання.

Принцип нарахування полягає в тому, що результати господарських операцій визнаються, коли вони відбуваються (а не тоді, коли отримуються або сплачуються грошові кошти), і відображаються в бухгалтерському обліку та фінансових звітах тих періодів, до яких вони відносяться. Принцип нарахування має застосовуватися одночасно з принципом відповідності, за яким витрати визнаються у звіті про фінансові результати на основі прямого зв'язку між ними та отриманими доходами.

Надання користувачам інформації про політику бухгалтерського обліку яку підприємство повинно використовувати постійно при складанні фінансових звітів будь-яких змін у цій політиці та впливу таких змін на показники фінансових звітів є вимогою принципу послідовності. Дотримання цього принципу є передумовою зіставності фінансових звітів.

Щоб активи або дохід не були завищені, а зобов'язання чи витрати занижені при складанні фінансових звітів слід застосовувати принцип обачності. Принцип єдиного грошового вимірника передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності.

Відповідальність за складання та надання звітності несе керівництво підприємства.

1.2. Нормативно-правове регулювання фінансової звітності в Україні

Фінансова звітність в сучасних умовах є ключовим елементом економічної транспарентності та стабільності країни. В Україні цей процес обумовлений складним економічним та соціальним становищем. Нормативно-правове регулювання фінансової звітності є необхідною складовою для забезпечення ефективної діяльності підприємств та відповідності їхніх фінансових результатів встановленим стандартам та вимогам.

Фінансова звітність в Україні відіграє важливу роль у функціонуванні сучасної економіки. Ця звітність надає інвесторам, кредиторам, урядовим органам та іншим зацікавленим сторонам інформацію про фінансовий стан підприємств та організацій.

Бухгалтерський облік представляє собою систему, яка співвідносить користувачів фінансової звітності з державою, що стає об'єктом регулювання, та підприємствами, що стають об'єктом впливу і ринкового середовища, в якому засвідчується облікова інформація у фінансовій звітності [2, с. 324].

Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні регулюються відповідно до міжнародних стандартів та норм національного законодавства. Уряд та регулюючі органи, зокрема Міністерство фінансів України та Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері фінансових послуг розробляють положення та норми, спрямовані на вдосконалення бухгалтерського обліку та забезпечення правильності та достовірності фінансової звітності.

Перші кроки у впорядкуванні фінансової звітності в Україні були зроблені після отримання незалежності в 1991 році. З того часу було прийнято значну кількість законодавчих актів та нормативних документів, спрямованих на удосконалення системи фінансового обліку та звітності. Однак, процес стандартизації та гармонізації відбувався поетапно, а зміни в законодавстві відображали потреби ринкових умов та міжнародних стандартів.

Перші роки незалежності були періодом формування базових принципів регулювання фінансової звітності в Україні. У 1991 році було прийнято Закон

«Про підприємництво», який визначав основні положення щодо обліку та звітності [23]. Проте, система бухгалтерського обліку не була стандартизованою, і відсутність єдиних норм призводила до різноманіття практик серед підприємств.

У 1997 році Україна приєдналася до Міжнародного валютного фонду (МВФ), що стало важливим кроком у гармонізації системи фінансової звітності з міжнародними стандартами. В 1999 році прийнятий Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який зазначав основні принципи обліку та вимоги до фінансової звітності, а також заклав основи національних стандартів [19].

У період з 2008 року до 2014 року активно продовжувалася гармонізація внутрішніх стандартів з міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ). У 2010 році створено Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку, яка відповідає за регулювання фінансового ринку та забезпечення дотримання вимог фінансової звітності.

У цей період Україна активно впроваджувала міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) в національну практику. В 2008 році Кабінет Міністрів України прийняв постанову «Про затвердження Плану заходів щодо впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності». Цей план передбачав послідовний процес гармонізації та адаптації національних стандартів до міжнародних.

Після Революції Гідності та подій 2014 року, розпочалася активна реформа фінансового сектору. Значну увагу приділялося боротьбі з корупцією та покращенню корпоративного управління.

У контексті фінансової звітності це призвело до активної реформи фінансового сектору та змін в законодавстві:

Боротьба з корупцією та підвищення транспарентності - здійснювалися заходи для зменшення корупції в сфері фінансової звітності, зокрема шляхом створення ефективних механізмів контролю та впровадження сучасних антикорупційних стандартів.

Корпоративне управління – посилено увагу приділялося питанням корпоративного управління, що впливає на якість фінансової звітності та взаємодію підприємств з інвесторами та акціонерами.

Нова редакція законодавства – у 2016 році був прийнятий новий Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який враховував сучасні міжнародні стандарти та надавав стимули до транспарентності та якісної звітності [19].

Цифрова трансформація - в останні роки набуває значення впровадження цифрових технологій в облік і звітність, що вимагає внесення змін в нормативно-правове поле для адаптації до викликів цифрової економіки.

Всі ці заходи спрямовані на створення більш прозорої, надійної та конкурентоспроможної системи фінансової звітності в Україні.

На сучасному етапі важливою тенденцією є подальша адаптація до міжнародних стандартів та впровадження цифрових технологій в облік і звітність. Очікується подальший розвиток законодавства для врахування викликів цифрової економіки та забезпечення високого рівня стандартів фінансової звітності в Україні.

Основними органами, які відповідають за нормативно-правове регулювання фінансової звітності в Україні, є Міністерство фінансів України, Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг, та Державна служба фінансового моніторингу. Ці органи встановлюють правила складання фінансової звітності, контролюють її якість та відповідають за впровадження міжнародних стандартів в українській практиці.

Основними джерелами нормативно-правового регулювання є:

1. Податковий кодекс України - визначає правила оподаткування та зобов'язання щодо подання фінансової звітності до органів податкової служби; вимагає подачі податкової звітності із зазначенням фінансової інформації до податкових органів [17].

2. Кодекс законів про працю України - містить норми, що стосуються обліку оплати праці та соціальних внесків [7].

3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» - встановлює загальні принципи бухгалтерського обліку, вимоги до складання фінансової звітності та організацію обліку в Україні [19].

4. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ): Деякі компанії в Україні, зокрема ті, які торгують на міжнародних ринках або мають іноземних інвесторів, можуть бути зобов'язані дотримуватися МСФЗ [12].

5. Нормативні акти Міністерства фінансів України: Мінфін видає постанови, накази та інші документи, які конкретизують вимоги до бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні.

6. Облікова політика підприємства: Підприємства повинні розробляти власну облікову політику, яка визначає методи і принципи бухгалтерського обліку відповідно до законодавства та внутрішніх потреб.

7. Податкова звітність та фінансова звітність: Підприємства зобов'язані подавати регулярну податкову звітність до органів податкової служби та фінансову звітність до Міністерства фінансів та інших регулюючих органів.

Для прийняття економічних рішень користувачам фінансових звітів необхідна інформація про фінансовий стан, результати діяльності та зміни у фінансовому стані підприємства. Зазначені інформаційні потреби обумовили склад фінансової звітності. За НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», що затверджено Міністерством фінансів України від 07.02.2013 року № 73, фінансова звітність складається з: Балансу (звіту про фінансовий стан) (далі - баланс), Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (далі - звіт про фінансові результати), Звіту про рух грошових коштів, Звіту про власний капітал і приміток до фінансової звітності [41].

Баланс підприємства складається на кінець останнього дня звітного періоду. Проміжна (місячна, квартальна) звітність, яка охоплює певний період, складається наростаючим підсумком з початку звітного року.

Фінансова звітність та консолідована фінансова звітність складаються за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності відповідно до законодавства.

Форми бухгалтерської фінансової звітності та терміни її подання наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Форми бухгалтерської фінансової звітності та терміни її подання

Назва форми звітності	Код форми	Термін подання (до якого числа)
1	2	3
Баланс (Звіт про фінансовий стан)	Форма № 1	Квартальна форма подається не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, річна – не пізніше 28 лютого наступного за звітним року
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	Форма № 2	Квартальна форма подається не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, річна – не пізніше 28 лютого наступного за звітним року
Звіт про рух грошових коштів	Форма № 3	Річна форма подається не пізніше 28 лютого наступного за звітним року
Звіт про власний капітал	Форма № 4	Річна форма подається не пізніше 28 лютого наступного за звітним року
Примітки до річної фінансової звітності	Форма № 5	Річна форма подається не пізніше 28 лютого наступного за звітним року

Підприємства можуть не наводити статті, за якими відсутня інформація до розкриття (крім випадків, якщо така інформація була в попередньому звітному періоді), а також додавати статті із збереженням їх назви і коду рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку 3 до Національного положення (стандарту) 1 [15], у разі якщо стаття відповідає таким критеріям:

- інформація є суттєвою;
- оцінка статті може бути достовірно визначена.

Для суб'єктів господарювання, які ведуть свою діяльність на фондовому ринку, також існують спеціальні вимоги до фінансової звітності, які встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Це включає в себе не тільки обов'язковість ведення облікової політики

відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, але й вимоги щодо розкриття інформації, яка має бути доступною інвесторам на фондовому ринку.

Фінансова звітність також має велике значення для податкової системи України. Податкові зобов'язання підприємств базуються на фінансовій звітності, зокрема на показниках, таких як прибуток та податок на прибуток. Відповідно, фінансова звітність підприємств повинна бути надійною та відповідати вимогам податкового законодавства. У разі виявлення податкових недоречностей або обману у фінансовій звітності, підприємства можуть стати об'єктом податкової перевірки та понести серйозні фінансові санкції.

Нормативно-правове регулювання фінансової звітності в Україні є важливим інструментом для забезпечення достовірності та порівнюваності фінансової інформації. Воно сприяє підвищенню довіри інвесторів та кредиторів, покращує умови для розвитку бізнесу та сприяє фіскальній дисципліні. Постійне вдосконалення нормативно-правового регулювання та його відповідність міжнародним стандартам є важливим завданням для подальшого розвитку фінансової системи України.

Україна має намір продовжувати адаптувати свою систему нормативно-правового регулювання фінансової звітності до вимог глобального ринку та міжнародних стандартів, що сприятиме подальшому зростанню інвестицій та розвитку економіки країни.

1.3. Трансформація фінансової звітності за МСФЗ в управлінні підприємством

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»[19] підприємства, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, а також підприємства, які провадять

господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами. Через розбіжності між НП(С)БО та МСФЗ українські підприємства, які складають звітність за міжнародними стандартами, змушені трансформувати звітність, складену згідно з НП(С)БО [15].

Метод трансформації використовують більшість підприємств при підготовці фінансових звітів за МСФЗ внаслідок економічності та простоти цього методу. Трансформація – це сукупність процедур перетворення фінансової інформації, складеної за одними правилами (наприклад, за НП(С)БО), у звітні дані, складені за іншими правилами (у даному випадку за правилами МСФЗ) [12].

Нормативну базу укладання фінансової звітності в міжнародному аспекті складають Міжнародні стандарти фінансової звітності, які у широкому розумінні представляють собою комплекс документів, який містить:

- Концептуальну основу фінансової звітності;
- Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ/IFRS), розроблені Радою Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (КМСБО/IASC).
- Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, розроблені КМСБО (МСБО/IAS);
- Тлумачення, розроблені постійним комітетом з тлумачень стандартів (ПКТ/SIC), який функціонував з 1997 р. по 2001 р.;
- Тлумачення, розроблені Комітетом з тлумачень міжнародної фінансової звітності (КТМФЗ/IFRIC), прийняті після 2001 р.

Таким чином процес трансформації вимагає від бухгалтера наявності фахових компетентностей щодо знання складу, змісту та практичного застосування Міжнародних стандартів обліку та звітності.

Трансформація – це процедура складання звітності за МСФЗ через коригування звітності, складеної за П(С)БО. При цьому складність і кількість

трансформаційних процедур залежать від ступеня розбіжностей вихідних і кінцевих параметрів. Трансформацію виконують на певну дату. За основу беруть господарські операції та записи національного обліку. Ці дані перегруповують за окремим алгоритмом.

Відповідно до вимог законодавства «підприємства, які складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами, зобов'язані забезпечити ведення бухгалтерського обліку відповідно до облікової політики за міжнародними стандартами після подання першої фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності за міжнародними стандартами, що визнається такою у порядку, визначеному міжнародними стандартами» [19].

На жаль, більшість підприємств зважаючи на нестабільне фінансове становище не ведуть паралельного обліку за НП(С)БО та МСБО і тому при складанні звітності за МСФЗ користуються саме процедурою трансформації.

В порівнянні з паралельним обліком у процесі трансформації є певні переваги:

- 1) трансформація менш витрат в порівнянні із паралельним обліком;
- 2) трансформація суттєво полегшує процес звіряння звітності за МСФЗ із звітністю за НП(С)БО;
- 3) трансформація виступає додатковим інструментом внутрішньогосподарського контролю достовірності обліково-звітної інформації, суттєво зменшує ймовірність ризиків фальсифікації та помилковості звітних даних.

Алгоритм укладання фінансової звітності за Міжнародними стандартами фінансової звітності представлена на рис. 1.3.

Рис. 1.3. Алгоритм укладання фінансової звітності за МСФЗ

Примітка: побудовано на основі джерела [56, с. 135]

В першому випадку фінансова звітність підприємства, яка була укладена відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку підлягає обов'язковій трансформації.

В другому випадку можуть бути використані 2 варіанти:

1) Якщо підприємство веде бухгалтерський облік одночасно за національними та міжнародними стандартами – фінансова звітність складається автоматично відповідно до вимог МСФЗ та не потребує трансформації.

2) Якщо підприємство веде бухгалтерський облік тільки за національними стандартами – процес трансформації є обов'язковим.

Суттєвою проблемою трансформації фінансової звітності є невідповідність окремих норм національних облікових стандартів вимогам міжнародного законодавства в частині складу проміжної звітності, суттєвості та порівняльної інформації.

В практиці вибору послідовності трансформації не існує єдиного підходу, хоча умовно процес трансформації можна поділити на три етапи відповідно до рис. 1.4.

Етапи трансформації фінансової звітності за МСФЗ	
Підготовчий етап трансформації	
Підготовка облікових даних	- підготовка оборотно-сальдової відомості - підготовка форм фінансової звітності за П(С)БО
Підготовка трансформаційних таблиць	- перенесення до трансформаційних таблиць облікової інформації, що підлягає трансформації - підготовка допоміжних накопичувальних відомостей
Оцінка застосування облікової політики	- виявлення причин зміни облікової політики - підготовка даних для проведення коригування
Інвентаризація облікових рахунків на початок звітного періоду	- формування каталогу ймовірних помилок та несуттєвих статей - виявлення помилок в обліковій інформації - виявлення несуттєвих операцій - підготовка інформації для коригування
Аналіз розбіжностей між П(С)БО та МСФЗ стосовно оцінки об'єктів обліку	- формування каталогу ймовірних розбіжностей - виявлення розбіжностей - підготовка інформації для коригування
Основний етап трансформації (коригування)	
Коригування показників фінансових звітів відповідно до підготовлених коригувань	- проведення коригувальних записів з використанням методу подвійного запису - формування вартості нових показників
Узагальнення результатів трансформації	
Укладання фінансової звітності за МСФЗ	- укладання Звіту про фінансовий стан (балансу) - укладання Звіту про сукупний дохід, Звіту про рух грошових коштів, Звіту про власний капітал - укладання Приміток до фінансової звітності
Аудиторське підтвердження показників фінансової звітності за МСФЗ	

Рис. 1.4. Послідовність аналітичних процедур процесу трансформації фінансової звітності підприємства

Примітка: побудовано на основі джерела [56, с. 197]

Підготовчий етап включає:

1) Підготовку облікових даних (облікових реєстрів, оборотно-сальдової відомості, підготовку форм фінансової звітності за П(С)БО). Проблемним на даному етапі є забезпечення якості облікової інформації.

2) Підготовка трансформаційних таблиць (перенесення до трансформаційних таблиць облікової інформації, що підлягає трансформації; підготовка допоміжних накопичувальних відомостей).

Трансформаційні таблиці готуються до трансформації у довільній формі. Крім того, під час трансформації можуть з'являтися позиції, які вимагають пояснення або додаткового розкриття у Примітках. З метою накопичення та систематизації такої інформації корисно підготувати спеціальні накопичувальні відомості.

3) Оцінка застосування облікової політики (виявлення причин зміни облікової політики; підготовка даних для проведення коригування). На даному етапі складається інформація для формування Приміток.

4) Інвентаризація облікових рахунків на початок звітного періоду (формування каталогу ймовірних помилок та несуттєвих статей; виявлення помилок в обліковій інформації; виявлення несуттєвих операцій; підготовка інформації для коригування).

5) Аналіз розбіжностей між П(С)БО та МСФЗ стосовно оцінки об'єктів обліку (формування каталогу ймовірних розбіжностей; виявлення розбіжностей; підготовка інформації для коригування).

Результатом підготовчого етапу є забезпечення якості трансформаційного процесу. Слід зазначити, що якість обліково-звітної інформації підприємства забезпечується такими факторами:

- 1) наявністю базового нормативно-правового забезпечення;
- 2) наявністю розгалуженої системи інституційного забезпечення;
- 3) наявністю ефективного методологічного забезпечення;
- 4) наявністю ефективної системи контролю;
- 5) наявністю відповідної матеріально-технічної бази та автоматизація облікових процесів;
- 6) високий рівень кадрової спеціальної підготовки.

Суть основного етапу трансформації полягає в коригуванні показників фінансових звітів відповідно до підготовлених пропозицій щодо змін в

обліковій політиці, виправленні помилок, списанні несуттєвих статей, ліквідації неузгодженостей між різними системами оцінки облікових статей [50, с. 242].

Важливим елементом на етапі узагальнення результатів трансформації та укладання фінансової звітності за трансформованими даними є визначення всіх суттєвих статей звітності, по яким необхідне додаткове розкриття. Суттєвою є та інформація, яка може вплинути на прийняття управлінських рішень.

Трансформація фінансової звітності – трудомісткий процес, який ускладнюється відсутністю дієвого методологічного інструментарію, неефективністю системи контролю та розбіжностями в системі облікової оцінки за національними та міжнародними стандартами. Як бачимо, якість та ефективність процесу трансформації можна забезпечити лише за наявності дієвого контролю за такими напрямками:

- 1) на рівні держави – контроль дотримання норм діючого законодавства;
- 2) незалежного контролю – через незалежне аудиторське підтвердження достовірності показників фінансової звітності та дотримання вимог МСБО та МСФЗ;
- 3) корпоративного контролю дотримання вимог корпоративної політики щодо укладання, подання та оприлюднення фінансової звітності за МСФЗ;
- 4) внутрішньогосподарського (аудиторського) контролю застосування облікової політики трансформації фінансової звітності, дотримання встановленої послідовності та методології трансформації.

Напрями, завдання та інструменти внутрішнього контролю процесу трансформації в системі управління підприємством представлено на рис. 1.5.

Мета контролю – забезпечити достовірність фінансової звітності за МСФЗ		
Види контролю	Завдання контролю	Інструменти контролю
<ul style="list-style-type: none"> - Корпоративний контроль - Внутрішньогруповий контроль - Внутрішній аудит 	<ul style="list-style-type: none"> - Дотримання МСФЗ - Забезпечення якості вхідної інформації - Дотримання процедури - Дотримання методології - Дотримання облікової політики 	<ul style="list-style-type: none"> - Облікова політика - Методика трансформації - Каталоги помилок та несуттєвих статей - Каталог розбіжностей МСБО та П(С)БО - Трансформаційні таблиці
Методичні прийоми контролю – інвентаризація, оглядовий аналіз, аналітичні розрахунки, документальна перевірка		

Рис. 1.5. Напрями, завдання та інструменти внутрішнього контролю процесу трансформації в системі управління підприємством

Примітка: побудовано на основі джерела [50, с. 174]

З метою вдосконалення процесу трансформації та забезпечення його якості на рівні підприємства ефективним є:

- 1) розробка та впровадження корпоративної політики укладання фінансової звітності за МСФЗ із визначенням змісту, послідовності та методологічного забезпечення трансформації;
- 2) повна автоматизація бухгалтерського обліку та процесів трансформації;
- 3) створення каталогів ймовірних помилок в системі бухгалтерського обліку; каталогу несуттєвих статей, які можна списати в процесі трансформації; каталогу розбіжностей оцінки статей за НП(С)БО та МСБО та МСФЗ;
- 4) запровадження системи корпоративного контролю додержання встановленої послідовності трансформаційного процесу.

Отже, зміст трансформації полягає у проведенні відповідних коригувань показників фінансової звітності, укладеної за П(С)БО, проведення яких ускладнюється за відсутності відповідного методичного інструментарію, низьким рівнем контрольованості та недостатнім рівнем підготовки облікових працівників. Також цікаво було б дослідити, як використовуються базові положення процесу трансформації при складанні консолідованої та інтегрованої звітності за МСФЗ.

РОЗДІЛ 2

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Економіко-організаційна характеристика підприємства та галузі

Зернова промисловість України є однією з ключових галузей агропромислового комплексу, що має значний потенціал для розвитку. Україна входить до числа світових лідерів з виробництва зерна, що зумовлює її важливу роль на глобальному ринку сільськогосподарської продукції. Основними культурами, що вирощуються в країні, є пшениця, кукурудза, ячмінь та соняшник.

Важливим аспектом розвитку зернової галузі є інвестиції в інфраструктуру, зокрема в будівництво та модернізацію елеваторів, підвищення ефективності переробних підприємств, а також розвиток логістичних систем. Зростаюча конкуренція на внутрішньому та зовнішньому ринках вимагає від підприємств галузі постійного вдосконалення виробничих процесів, застосування новітніх технологій та підвищення якості продукції.

Зерновий ринок також є чутливим до світових економічних і політичних змін, що впливають на попит та пропозицію. Незважаючи на це, українська зернова галузь залишається привабливою для інвесторів завдяки наявності значних ресурсів, родючих ґрунтів та кліматичних умов, що сприяють виробництву високоякісної продукції.

Товариство з обмеженою відповідальністю «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» (далі – ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX») є одним з провідних агропромислових підприємств Волинської області, що спеціалізується на виробництві, переробці та реалізації зернових і олійних культур. Основним напрямом діяльності компанії є зберігання та переробка зернових продуктів, що дозволяє

забезпечувати внутрішній ринок високоякісною продукцією та експорт зерна за кордон.

Підприємство здійснює свою діяльність у відповідності до чинного законодавства України та має стратегію сталого розвитку, спрямовану на підвищення ефективності виробництва, збереження довкілля та соціальної відповідальності. ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» володіє сучасною матеріально-технічною базою, до якої входять елеватори для зберігання зерна, сільськогосподарська техніка, а також власні логістичні потужності.

Компанія є господарським товариством у розумінні Цивільного кодексу України та Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [32], створено у формі товариства з обмеженою відповідальністю, наділено відповідною цивільною правоздатністю та дієздатністю, що є достатніми для здійснення господарської діяльності на території України або за її межами.

Товариство наділено достатнім обсягом прав та повноважень, що дозволяє йому мати на праві власності, господарського відання або іншому правовому титулі будь-яке майно (включаючи, проте не обмежуючись, корпоративні права, цінні папери, земельні ділянки, нерухоме або рухоме майно тощо), не виключене з цивільного обороту, та виступати стороною будь-яких договорів, угод та правочинів, набувати за ними юридичних прав та обов'язків; та виступати стороною або учасником будь-якого судового, арбітражного, третейського, виконавчого або іншого процесу чи провадження, з усіма правами та обов'язками, якими може бути наділена сторона або учасник відповідно до закону; та будь-які інші права, обов'язки та повноваження, що можуть бути передбачені для юридичних осіб чинним законодавством України.

Товариство має право здійснювати будь-який вид господарської діяльності, що не заборонений чинним законодавством України. Здійснення видів діяльності, для яких необхідно отримати дозвільний документ, можливе лише після отримання Товариством такого дозвільного документа [32].

Оскільки Товариство провадить господарську діяльність на свій власний ризик, воно самостійно здійснює планування такої діяльності, а також самостійно веде бухгалтерський та податковий облік. Товариство також має право на:

- відкриття використання банківських рахунків в національній та іноземній валюті у банківських/фінансових установах, що знаходяться на території України або за її межами, в порядку передбаченому чинним законодавством України або іноземної держави відповідно;

- укладення та виконання будь-яких угод, правочинів, договорів та/або транзакцій;

- заснування та реєстрація на території України або за її межами дочірніх підприємств, участь в асоціаціях, об'єднаннях, консорціумах, холдингах та будь-яких інших корпоративних структурах (за умови дотримання вимог антимонопольного та іншого законодавства країни створення таких дочірніх підприємств);

- набуття у власність, володіння, відчуження, передача в оренду, лізинг, відступлення прав вимоги, а також здійснення будь-яких інших операцій з нерухомим/рухомим майном, корпоративними правами, цінними паперами, грошовими коштами, правами інтелектуальної власності, а також іншим майном/речами, що належать або знаходяться у розпорядженні Товариства.

Організаційна структура підприємства побудована на засадах функціонального управління, де основні підрозділи відповідають за конкретні напрямки діяльності. Це дозволяє ефективно розподіляти ресурси та забезпечувати чітке виконання виробничих планів. До ключових підрозділів ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» входять:

- виробничий відділ, відповідальний за організацію та контроль технологічного процесу переробки зерна;

- логістичний відділ, який займається транспортуванням та зберіганням продукції;

— відділ маркетингу, що працює над просуванням продукції на ринку та аналізом конкурентного середовища;

— фінансовий відділ, що здійснює контроль за бюджетом, фінансовим плануванням та звітністю.

Керівництво підприємства здійснює генеральний директор, який відповідає за стратегічний розвиток та прийняття ключових рішень. Організація функціонує на основі єдиної вертикалі управління, що забезпечує оперативну координацію дій між відділами та підвищує ефективність управлінських рішень.

Група аграрних підприємств XXXXXXXXX займається обробкою близько 22 тис. га земель, що належать до 32 сільських та селищних рад Горохівського, Локачинського, Рожищенського, Турійського та Ковельського районів Волинської області та у Млинівському районі Рівненської області.

Структура посівних площ 2016/17 МР включає: пшениця – 35%, соя – 7%, ріпак – 31%, цукровий буряк – 9%, озимий ячмінь – 5%, кукурудза – 4%, соняшник – 4%, горох – 4% , багаторічні трави – 1%.

Середня врожайність основних зернових культур останніми роками становить: пшениця – 8-9 т/га, ріпак – 40-50 т/га, кукурудза – 9-11 т/га, цукровий буряк – 65-80 т/га.

Компанія виробляє понад 8,5 тис. т насіння сортів вітчизняної та зарубіжної селекції озимої пшениці, озимого ячменю та сої для реалізації партнерам Західної України.

Вирощування зернових (пшениці, пшениці твердих сортів) забезпечує роботу власного борошномельного та круп'яного виробництва.

Основними економічними показниками діяльності ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» є обсяг виробництва, доходи від реалізації продукції, прибуток, рентабельність та ефективність використання ресурсів. За останні роки підприємство демонструє стабільне зростання обсягів виробництва та доходів завдяки збільшенню експорту зернових культур та розширенню асортименту продукції. Прибуток підприємства також

збільшується, що свідчить про високу конкурентоспроможність компанії на ринку.

Економічна ефективність підприємства залежить від багатьох факторів, таких як обсяг виробництва, доходи від реалізації продукції, рівень рентабельності, ефективність використання ресурсів, а також фінансова стійкість компанії.

2.2. Порядок формування фінансової звітності на підприємстві

Фінансова звітність є одним із основних елементів бухгалтерського обліку підприємства, що забезпечує інформування широкого кола зацікавлених сторін про фінансовий стан та результати діяльності підприємства. ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» є суб'єктом середнього бізнесу, тому формує фінансову звітність відповідно до положень національних стандартів бухгалтерського обліку, які регламентують порядок складання та подання фінансової звітності.

Для ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» характерні деякі особливості в процесі формування фінансової звітності, обумовлені специфікою діяльності підприємства в аграрній галузі:

- Сезонність діяльності. Основна частина доходів підприємства формується під час активних аграрних сезонів, що впливає на ритмічність грошових потоків та облік доходів і витрат. Це потребує особливої уваги при складанні звіту про рух грошових коштів та аналізі фінансових результатів за квартали.

- Облік біологічних активів. В аграрній галузі облік біологічних активів, таких як сільськогосподарські культури або тварини, потребує спеціальних процедур оцінки, зокрема проведення переоцінки за справедливою вартістю, що впливає на показники балансу та звіту про фінансові результати.

– Валютні операції. Через здійснення експортних операцій підприємство має враховувати валютні курсові різниці, що відображається в звіті про фінансові результати та впливає на сукупний дохід підприємства.

На основі фінансового звіту за 2022 рік (Додаток А) можна виділити такі ключові зміни.

1. Активи: Необоротні активи зросли з 1 822 135 грн на початок періоду до 2 447 566 грн на кінець періоду, що свідчить про інвестиції в довгострокові активи підприємства. Основні засоби зросли з 1 760 282 грн до 2 050 495 грн. Нематеріальні активи не змінилися протягом року. Оборотні активи також зросли, збільшившись з 1 764 297 грн до 2 050 495 грн. Збільшилися запаси (з 351 542 грн до 772 890 грн), що може свідчити про накопичення продукції або матеріалів. Дебіторська заборгованість також зросла з 482 475 грн до 618 365 грн, що вказує на збільшення обсягу коштів, які підприємство очікує отримати від своїх контрагентів.

2. Пасиви: Власний капітал не зазнав значних змін, зберігаючи рівень на початку і кінці року на рівні 684 грн. Нерозподілений прибуток (або непокритий збиток) зазнав змін. На початку року підприємство мало непокритий збиток у розмірі 1 074 541 грн, проте на кінець року він зменшився до 1 212 974 грн. Довгострокові зобов'язання суттєво знизилися з 8 453 грн до 94 367 грн.

3. Поточні зобов'язання: Поточні зобов'язання значно зросли з 1 045 242 грн до 1 645 242 грн. Зокрема, відбулося значне зростання заборгованостей перед постачальниками і з бюджетом. Це свідчить про збільшення короткострокових фінансових зобов'язань підприємства.

У 2022 році підприємство збільшило свої активи, як оборотні, так і необоротні, що свідчить про розширення або зміцнення його операційної діяльності. Водночас зросли і зобов'язання, як поточні, так і довгострокові, що може свідчити про активне використання кредитних ресурсів для підтримки чи розширення діяльності.

Динаміка структури майна підприємства за 2022 рік

Показники	На початок року		На кінець року		Відхилення		
	Сума тис.грн.	Питом а вага, %	Сума тис.грн.	Питом а вага, %	Абсолютне , тис.грн.	Відносне , %	Пунктів структур и
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи	2009,00	0,06	1824,00	0,04	-185,00	-9,21	-0,02
Незавершені капітальні інвестиції	39414,00	1,10	188376,00	4,19	148962,00	377,94	3,09
Основні засоби	846383,00	23,60	1067874,00	23,74	221491,00	26,17	0,14
Довгострокові фінансові інвестиції	962422,00	26,84	1188137,00	26,41	225715,00	23,45	-0,43
Довгострокова дебіторська заборгованість	1904,00	0,05	1355,00	0,03	-549,00	-28,83	-0,02
Всього необоротних активів	1822135,00	50,81	2447566,00	54,41	625431,00	34,32	3,60
II. Оборотні активи							
Запаси, всього, у тому числі:	351542,00	9,80	772980,00	17,19	421438,00	119,88	7,39
– виробничі запаси	129668,00	3,62	581230,00	12,92	451562,00	348,25	9,30
– готова продукція	2429,00	0,07	9844,00	0,22	7415,00	305,27	0,15
– товари	218800,00	6,10	181816,00	4,04	-36984,00	-16,90	-2,06
Дебіторська заборгованість, всього, у тому числі:							
- за товари, роботи, послуги	482475,00	13,45	618366,00	13,75	135891,00	28,17	0,30
– за розрахунками з бюджетом	16664,00	0,47	141523,00	3,15	124859,00	749,27	2,68
– за виданими авансами	775002,00	21,61	432241,00	9,61	-342761,00	-44,23	-12,00
– інша	90939,00	2,54	38320,00	0,85	-52619,00	-57,86	-1,69
Гроші та їх еквіваленти	123,00	0,01	160,00	0,01	37,00	30,08	0,00
Інші оборотні активи	46966,00	1,39	46995,00	1,04	29,00	0,06	-0,35
Всього оборотних активів	1764297,00	49,19	2050495,00	45,59	286198,00	16,22	-3,60
Баланс	3586432,00	100	4498061,00	100	911629,00	25,42	100

З таблиці 2.1 можемо бачити, що у звітному періоді загальна величина активів зросла з 3586432,00 тис. грн. до 4498061,00 тис. грн. тобто на 911629,00 тис. грн., що рівноцінно 25,42%. Це свідчить про розширення діяльності досліджуваного підприємства.

Загальна вартість необоротних активів зросла з 1822135,00 тис. грн. на початок року до 2447566,00 тис. грн. на кінець року, тобто на 625431,00 тис. грн. або 34,32%. При цьому частка необоротних активів в загальному майні підприємства зросла з 50,81% до 54,41%, тобто на 3,60 в.п.

Збільшення вартості необоротних активів було спричинене передусім зростанням залишкової вартості наявних у підприємства основних засобів. Станом на початок року ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» володіло основними засобами на суму 846383,00 тис. грн., а станом на кінець року вартість наявних основних засобів у підприємства зросла до 1067874,00 тис. грн., тобто на 221491,00 тис. грн. або 26,17%. При цьому частка основних засобів загальної структури майна збільшились з 23,60% до 23,74%, тобто на 0,14 в.п.

Оборотні активи ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» зросли з 1764297,00 тис. грн. на початок року до 2050495,00 тис. грн., тобто на 286198,00 тис. грн. або на 16,22%. Таким чином, частка оборотних і необоротних активів свідчить про незначне «полегшення» структури балансу ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX». Загальне зростання оборотних активів було зумовлене таким чинником:

Зростання інших оборотних активів на 29,00 тис. грн. Якщо станом на початок року інші оборотні активи становили 46966,00 тис. грн., то станом на кінець року – 46995,00 тис. грн. При цьому частка інших оборотних активів зменшилась 1,39% до 1,04%, тобто на 0,35 в.п.

Аналіз джерел формування майна «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» (таблиця 2.2) дав змогу зробити такі висновки.

Станом на початок року за рахунок власних джерел було сформовано-1075225,00 тис. грн. майна, що становило 29,98% від усіх джерел

фінансування, станом на кінець року накопичена сума збільшилась на 138433,00 тис. грн. (12,88%) – до 1213658,00 тис. грн.

Таблиця 2.2

Динаміка структури джерел формування майна підприємства в 2022 році

Показники	На початок року		На кінець року		Відхилення		
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	Абсолютне, тис. Грн.	Відносне, %	Пунктів структури
I. Власний капітал							
Статутний капітал	684,00	0,02	684,00	0,02	0,00	0,00	0,00
Нерозподілений прибуток	1074541,00	2,93	1212974,00	26,96	138433,00	12,88	24,03
Всього власного капіталу	1075225,00	29,98	1213658,00	26,98	138433,00	12,88	-3,00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Довгострокові кредити банків	8453,00	0,24	94367,00	2,10	85914,00	10,16	1,86
Відстрочені податкові зобов'язання	108438,00	3,02	108438,00	2,41	0,00	0,00	-0,61
Інші довгострокові зобов'язання	3100,00	0,09	1491,00	0,03	-1609	-51,90	-0,06
Всього довгострокових зобов'язань	119991,00	3,35	204296,00	4,54	84305,00	70,26	1,19
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	8533,00	0,24	56931,00	1,27	48398,00	5,67	1,03
Кредиторська заборгованість, у т.ч.							
– за товари, роботи та послуги	375771,00	10,48	350822,00	7,80	-24949,00	-6,64	-2,68
- з одержаних авансів	210943,00	5,88	199852,00	4,44	-11091,00	-5,26	-1,44
Короткострокові і кредити банків	1045242,00	29,14	1645242,00	39,58	600000,00	57,40	10,44
Поточні забезпечення	58417,00	1,63	88968,00	1,98	30551,00	52,30	0,35
Інші поточні зобов'язання	664134,00	18,52	686693,00	15,27	22559,00	3,40	-3,25
Всього поточних зобов'язань	2391216,00	66,67	3080107,00	68,48	688891,00	28,81	1,81
Баланс	3586432,00	100	4498061,00	100	911629,00	25,42	100

При цьому частка власного капіталу в загальній структурі джерел фінансування майна ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» зменшилась на 3,00%.. Така динаміка власного капіталу свідчить про деякі збільшення рівня фінансової незалежності.

В цілому власний капітал ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» в аналізованому періоді складався з:

1. Статутного капіталу, який не змінився
2. Нерозподіленого прибутку, який збільшився з 1074541,00 тис. грн. до 1213658,00 тис. грн.

Довгострокові зобов'язання ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» склалися з:

- довгострокових кредитів банків станом на початок року величина становила 8453,00 тис. грн., а на кінець – 94367,00 тис. грн.
- відстрочених податкових зобов'язань, станом на початок року величина становила – 108438,00 тис. грн., а на кінець – 108438,00 тис. грн.
- інших довгострокових зобов'язань, станом на початок року величина становила – 3100,00 тис. грн., а на кінець – 1491,00 тис. грн.

Поточні зобов'язання в звітному періоді зросли з 2391216,00 тис. грн. до 3080107,00 тис. грн., тобто на 688891,00 тис. грн. або 28,81%. При цьому їх частка збільшилась з 66,67% до 68,48%, тобто на 1,81 в.п.

На зміну поточних зобов'язань вплинули передусім:

1. Зменшення кредитної заборгованості за товари, роботи, послуги на 24949,00 тис. грн., що свідчить про покращення платіжної дисципліни ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX».
2. Зменшення заборгованості за одержаними авансами на 11091,00 тис. грн.

Загалом, процес формування фінансової звітності в ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» регулюється національними стандартами бухгалтерського обліку, а також внутрішніми процедурами підприємства.

Специфіка діяльності аграрного сектору вносить свої корективи у формування звітності, зокрема це стосується обліку біологічних активів, сезонності операцій та валютних ризиків. Правильне і своєчасне формування фінансової звітності є важливим фактором для забезпечення прозорості фінансової діяльності підприємства та його ефективного управління.

2.3. Шляхи удосконалення методики складання фінансової звітності

Фінансова звітність є одним із ключових елементів управлінського процесу на підприємстві, що забезпечує відображення фінансового стану та результатів його діяльності. Правильне та своєчасне складання фінансової звітності є важливим для прийняття ефективних управлінських рішень, оцінки фінансової стабільності та інвестиційної привабливості підприємства.

Оцінка ділової активності передбачає визначення результатів діяльності господарюючого суб'єкта через застосування комплексної оцінки ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів, які формують оптимальні співвідношення темпів росту й основних показників, а також обумовлюють проміжні й кінцеві результати діяльності.

Оскільки результати аналізу ділової активності є підґрунтям та вагомою складовою в процесі розробки заходів щодо забезпечення результативної діяльності суб'єкта господарювання, доцільно при оцінці його стану виділити рівні ділової активності та притаманні їм виробничо-господарські ситуації, що зумовлюють певні результати фінансово-господарської діяльності підприємства. У сучасних умовах господарювання виділяють 3 рівні ділової активності підприємства. Фактори, які впливають на рівень ділової активності, поділяються на:

1) зовнішні, які не залежать від діяльності господарюючого суб'єкта. До них відносяться фактори: міжнародного рівня – загальноекономічні чинники, вплив міжнародної політики, міжнародна конкуренція; національні – політичні,

економічні, демографічні чинники; ринкові – форми конкуренції, науково-технічні чинники, психологія споживача;

2) внутрішні фактори, які безпосередньо пов'язані з діяльністю підприємства. До них можна віднести: конкурентну позицію підприємства; принципи його діяльності; ресурси і їх використання; маркетингову ситуацію й політику; фінансовий менеджмент [3, с. 157].

Таблиця 2.3

Аналіз ділової активності підприємства у 2022-2023 рр.

№	Показники	Значення за роками		Відхилення	
		2022	2023	Абсол.	Відносне
1	Оборотність активів	3,21	3,68	0,47	14,64
2	Тривалість 1 обороту активів	112,15	97,83	-14,32	-12,77
3	Оборотність дебіторської заборгованості	11,90	13,64	1,74	14,62
4	Тривалість 1 обороту дебіторської заборгованості	30,25	26,39	-3,86	-12,76
5	Оборотність кредиторської заборгованості	2853,42	3270,68	417,26	14,62
6	Тривалість 1 обороту кредиторської заборгованості	0,13	0,11	-0,02	-15,39
7	Оборотність оборотних активів	3,43	3,94	0,51	0,15
8	Тривалість 1 обороту оборотних активів	104,96	91,37	-13,59	-12,95
9	Оборотність запасів	11,65	13,35	1,70	14,59
10	Тривалість 1 обороту запасів	30,90	26,97	-3,93	-12,72
11	Оборотність власного капіталу	5,72	6,56	0,84	14,69
12	Операційний цикл	61,15	53,36	-4,79	-7,83
13	Фінансовий цикл	61,02	53,25	-7,77	-12,73

З таблиці 2.3 можемо зробити такі висновки. З показника оборотності активів бачимо, що в 2022 році чистий дохід від реалізації продукції в 3,21 раз перевищував середньорічну вартість запасів підприємства. Проте в 2023 році оборотність активів збільшилась, внаслідок чого сума чистого доходу становила 36,8% від середньорічної вартості майна. Збільшення рівності оборотності активів призвело до зменшення терміну їх обороту з 112,15 дн. в 2022 році до 97,83 дн. в 2023 році, тобто на 14,32 дн. або 12,77%

Оборотність дебіторської заборгованості при цьому збільшилась з 11,90 в 2022 р. до 13,64 в 2023 р. тобто на 1,74 рази або 14,62%. Таким чином, якщо в 2022 році чистий дохід перевищував середньорічну дебіторську заборгованість в 11,90 раз, то в 2023 році вже в 13,64 раз. Збільшення оборотності дебіторської заборгованості призвело до зменшення тривалості її одного обороту, якщо в 2022 році покупці погашали свою заборгованість в середньому через 30,25 днів, то в 2023 цей показник зменшився до 26,39 днів, тобто платіжна дисципліна покупців ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» значно покращилась.

Із значення показника оборотності кредиторської заборгованості можемо зробити висновок, що в 2022 році сума чистого доходу ТОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» перевищувала середньорічну заборгованість підприємства перед постачальниками в 2853,42 раз, а в 2023 році в 3270,68 разів, що було на 417,26 разів або 14,62% менше. Таким чином тривалість 1 обороту кредиторської заборгованості знизилась з 0,13 дн. в 2022 році до 0,11 дн. в 2023 році. Таким чином платіжна дисципліна підприємства покращилась.

Оборотність оборотних активів зросла з 3,43 разів в 2022 році до 3,94 разів в 2023 році. Тобто на 0,51 разів або 0,15%. Це призвело до зменшення тривалості одного обороту оборотних активів з 104,96 днів в 2022 році, до 91,37 днів в 2023 році, тобто на 13,59 днів або 12,95%

Оборотність запасів зросла з 11,65 раз в 2022 році до 13,35 раз в 2023 році, тобто на 1,70 раз або 14,59%. Отже, в 2022 році сума чистого доходу перевищувала середньорічні залишки запасів в 3,43 раз, а в 2023 році – 3,94 раз. Зростання оборотності запасів в свою чергу призвело до зниження терміну одного обороту запасів з 30,90 днів в 2021 році до 26,97 днів в 2023 році.

Оборотність власного капіталу зросла з 5,72 в 2021 році до 6,56 в 2023 році. Таким чином в 2022 році на кожну гривню накопиченого власного капіталу ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» отримало 5,72 грн. чистого доходу, а в 2023 році вже 6,56 грн. чистого доходу.

Факт збільшення рівня ділової активності підприємства підтверджується зниженням тривалості операційного циклу. Та якщо в 2022 році від моменту

закупівлі запасів до моменту отримання коштів за продукцію, що була виготовлена проходило в середньому 61,15 днів, то в 2023 році – 53,36 дня.

Фінансовий цикл підприємства також знизився з 61,02 днів в 2022 році до 53,25 днів в 2023 році. Таким чином потреба в грошових коштах для придбання основних засобів знизилась, що свідчить про зростання рівня ділової активності підприємства.

Сучасні підприємства стикаються з великим обсягом інформації, що необхідна для складання фінансової звітності. Збір та обробка цих даних вручну може призвести до помилок, затримок та неточностей. Оптимізація цього процесу передбачає впровадження автоматизованих систем обліку та управління даними. Використання сучасних бухгалтерських програмних рішень, таких як SAP або аналогічних ERP-систем, дозволяє зменшити час на обробку даних, мінімізувати кількість помилок, пов'язаних з людським фактором, та підвищити точність звітів.

Популярні автоматизовані системи бухгалтерського обліку:

SAP ERP – це програмне забезпечення від німецької компанії SAP, яке використовується великими та середніми підприємствами по всьому світу. SAP ERP забезпечує глибоку інтеграцію фінансових даних з іншими бізнес-процесами, що дозволяє отримувати актуальну інформацію про стан підприємства в режимі реального часу. SAP підтримує міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS) і має широкий функціонал для аналізу даних, прогнозування та управління ризиками.

Oracle Financials – програмний продукт від компанії Oracle, що входить до складу ERP-системи Oracle. Oracle Financials пропонує повний набір інструментів для управління фінансовими процесами, включаючи бухгалтерський облік, управління грошовими потоками, складання звітності та бюджетування. Система має високий рівень безпеки даних і інтегрується з іншими програмами Oracle для забезпечення єдиної інформаційної платформи підприємства.

Для успішного впровадження автоматизованих систем обліку необхідно забезпечити навчання бухгалтерів та інших співробітників, відповідальних за фінансову звітність. Підвищення кваліфікації дозволить їм краще використовувати нові інструменти, розуміти основні принципи роботи системи, швидко вирішувати проблеми та зменшити ризики, пов'язані з некоректним використанням програмного забезпечення.

Прозорість фінансової звітності є важливим фактором, що впливає на довіру інвесторів, кредиторів та партнерів. Відповідність звітності міжнародним стандартам забезпечує вищий рівень довіри до компанії.

Сучасні ERP-системи дозволяють автоматизувати процес складання звітності про грошові потоки, що включає відображення всіх рухів коштів у реальному часі. Це дозволяє оперативно аналізувати стан ліквідності, виявляти джерела фінансових проблем та розробляти ефективні рішення для управління фінансами.

Бізнес-аналітичні платформи, такі як Power BI або Tableau, надають можливість створення інтерактивних звітів і панелей управління, що дозволяють швидко та ефективно аналізувати фінансові показники підприємства. Вони забезпечують зручні інструменти для візуалізації даних, що допомагають краще зрозуміти фінансовий стан та тенденції розвитку підприємства.

Запропоновані шляхи удосконалення методики складання фінансової звітності дозволяють ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» покращити якість та точність фінансової інформації, забезпечити прозорість звітності та підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами. Впровадження сучасних інструментів, таких як автоматизовані системи обліку, бюджетування, аналітичні платформи та внутрішній аудит, допоможуть підприємству досягти високого рівня фінансової стабільності та конкурентоспроможності на ринку.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ

3.1. Інформаційне забезпечення аналізу фінансової звітності підприємства

Інформаційне забезпечення аналізу фінансової звітності включає збір, обробку, систематизацію та подання інформації у зручному форматі для прийняття управлінських рішень.

Джерелами інформації для аналізу є як внутрішні (внутрішня бухгалтерська та управлінська звітність, облікові документи), так і зовнішні (дані з ринку, аналітичні звіти, законодавча база) джерела [64, с. 124].

Основними складовими інформаційного забезпечення аналізу фінансової звітності є бухгалтерська інформація, яка включає дані фінансових звітів та первинних облікових документів, а також нефінансова інформація, яка включає дані про ринкову ситуацію, конкурентне середовище та інші макроекономічні фактори.

Використання сучасних інформаційних систем (ERP-системи) дозволяє автоматизувати процес збору та обробки фінансових даних, що зменшує ймовірність помилок та підвищує точність аналізу.

Методологія аналізу фінансової звітності ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» включає в себе 3 етапи аналізу.

Першим етапом аналізу є збір інформації, який включає підготовку даних з балансу, звіту про фінансові результати, а також додаткових джерел інформації, таких як примітки до звітів та управлінська звітність.

Наступним етапом є горизонтальний аналіз, який полягає у порівнянні даних звітів за кілька періодів, що дозволяє виявити тенденції та зміни в діяльності підприємства.

Вертикальний аналіз дозволяє визначити структуру статей фінансової звітності та їх питому вагу у загальному обсязі активів, зобов'язань або доходів підприємства.

ERP-системи (Enterprise Resource Planning) забезпечують комплексний підхід до управління інформацією, включаючи облік витрат, управління активами та аналіз рентабельності.

Використання програмного забезпечення для аналізу фінансової звітності дозволяє швидко отримувати звіти про динаміку показників та їх інтерпретацію для прийняття управлінських рішень.

Аналіз фінансової звітності ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» передбачає детальний розгляд основних фінансових показників підприємства з метою оцінки його фінансового стану, ефективності діяльності та здатності досягати своїх економічних цілей. Цей процес включає кілька етапів і використовує різні методи та показники для всебічного аналізу. Нижче наведено основні практичні аспекти аналізу звітності підприємства.

Аналіз ліквідності та платоспроможності це оцінка здатності підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання, а також рівня платоспроможності для забезпечення стабільної діяльності.

Оцінка рентабельності дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство генерує прибуток від своєї діяльності та використання ресурсів.

Аналіз фінансової стійкості – це визначення рівня фінансової стабільності підприємства та його залежності від зовнішніх джерел фінансування.

Аграрна специфіка: ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» працює в аграрному секторі, тому при аналізі фінансової звітності необхідно враховувати сезонні коливання у доходах та витратах, які є характерними для аграрних підприємств.

Вплив зовнішніх факторів: Наприклад, коливання цін на сільськогосподарську продукцію, погодні умови та зміни у законодавчій базі також впливають на результати діяльності та фінансову стійкість підприємства [55, с. 365].

Практичний аналіз фінансової звітності ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» дозволяє не лише оцінити фінансовий стан підприємства, але й виявити потенційні ризики, пов'язані з управлінням активами та зобов'язаннями, а також знайти можливості для підвищення ефективності діяльності. На основі цього аналізу керівництво може приймати обґрунтовані управлінські рішення, що сприятимуть стабільності та розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

Ефективне використання інформаційних ресурсів дозволяє керівництву не лише оцінювати поточний фінансовий стан, а й будувати прогнози щодо майбутнього розвитку підприємства, оптимізувати планування фінансових і виробничих процесів, а також вчасно реагувати на зміну ринкових умов.

Прогнозування на основі фінансової інформації:

– Прогнозування фінансових показників: використовуючи історичні дані, отримані з фінансової звітності (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів), підприємство може прогнозувати майбутні доходи, витрати, прибутки, а також зміну активів і зобов'язань.

– Моделювання сценаріїв: за допомогою аналітичних методів і програмного забезпечення можна створювати кілька сценаріїв розвитку подій, наприклад, оптимістичний, песимістичний і базовий сценарії. Це допомагає оцінити можливі ризики та наслідки для фінансового стану підприємства.

– Прогнозування грошових потоків: інформаційне забезпечення дозволяє моделювати потоки надходжень та витрат, що важливо для підтримки ліквідності. Прогнозування грошових потоків дає змогу планувати майбутні інвестиції або залучення додаткового фінансування [50, с. 301].

Планування на основі інформаційного забезпечення:

Фінансове планування:

– Планування бюджету: інформаційні системи та дані фінансової звітності використовуються для складання бюджету підприємства, що включає розрахунок планових витрат, доходів, податків та інших фінансових

показників. Це допомагає підприємству оптимізувати використання ресурсів та уникнути надлишкових витрат.

– Планування капіталовкладень: на основі прогнозів щодо фінансового стану і результатів діяльності плануються майбутні інвестиції, наприклад, у нове обладнання, розвиток технологій або розширення виробництва. Використання інформаційного забезпечення дозволяє оцінити, як ці інвестиції вплинуть на фінансову стійкість та рентабельність підприємства.

Планування операційної діяльності:

– Для ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXX», яке функціонує в аграрному секторі, важливо враховувати сезонність виробництва. Інформаційні системи дозволяють планувати обсяги виробництва, визначати оптимальні періоди для посіву та збору врожаю, що допомагає мінімізувати втрати та максимізувати прибуток.

– Планування запасів: використовуючи дані про обсяги продажів та витрати, підприємство може ефективно планувати обсяги запасів сировини та готової продукції, щоб уникати надлишків або дефіциту.

Інформаційне забезпечення аналізу фінансової звітності ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXX» є важливою складовою управління підприємством, яка дозволяє отримувати точну та актуальну інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Ефективний аналіз фінансової звітності допомагає підприємству оцінювати свою ліквідність, рентабельність, ділову активність і фінансову стійкість, що є необхідним для виявлення сильних та слабких сторін у його діяльності.

Використання сучасних інформаційних технологій, таких як ERP-системи та BI-інструменти, дозволяє автоматизувати процеси збору, аналізу та прогнозування фінансових даних, що забезпечує оперативність, точність і прозорість аналізу. Це особливо важливо для підприємств аграрного сектору, таких як ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXX», де існують значні сезонні коливання і залежність від зовнішніх факторів, таких як погодні умови та зміни цін на продукцію.

Таким чином, комплексний підхід до інформаційного забезпечення аналізу фінансової звітності та впровадження сучасних технологій є запорукою успішного розвитку ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXX» та досягнення його стратегічних цілей.

3.2. Оцінка ефективності фінансового управління підприємством

ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXX» є одним із провідних підприємств у сфері агропромислового комплексу в регіоні. Основними напрямками діяльності компанії є вирощування, зберігання, переробка та реалізація зернових культур. Компанія також займається забезпеченням сільськогосподарських підприємств матеріально-технічними ресурсами, що включає продаж насіння, добрив, техніки тощо. Фінансове управління компанії базується на ефективному плануванні, контролі та аналізі грошових потоків, що забезпечує стабільне функціонування та розвиток підприємства.

Фінансова стратегія ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXX» спрямована на забезпечення рентабельності та мінімізації ризиків, пов'язаних із сільськогосподарською діяльністю. Вона включає: планування грошових потоків для підтримки ліквідності; управління дебіторською заборгованістю з метою забезпечення своєчасного надходження грошових коштів; інвестування у розвиток виробничої бази та модернізацію технічного обладнання.

При визначенні рівня ліквідності балансу варто пам'ятати, що баланс вважається ліквідним, якщо виконуються такі умови:

$$A1 \geq П1, A2 \geq П2, A3 \geq П3, A4 \leq П4.$$

Якщо на підприємстві виконуються перші три умови, то, виходячи з «балансу» активу і пасиву, остання нерівність системи (за четвертою групою) буде забезпечена «автоматично». У разі якщо одна або декілька нерівностей системи мають протилежний знак порівняно з оптимальним варіантом, ліквідність балансу відрізняється від абсолютної.

Баланс ліквідності підприємства в 2022 р.

Активи	На поч. р.	На кін. р.	Пасиви	На поч. р.	На кін. р.	Платіжна нестача або надлишок	
						На поч.р.	На кін.р
A1	123,00	160,00	П1	1296395,00	1300455,00	- 1296272,0 0	- 1300295,00
A2	573414,00	656686,00	П2	1112192,00	1800474,00	- 538778,00	- 1143788,00
A3	398508,00	819885,00	П3	119991,00	204296,00	278517,00	615589,00
A4	1822135,00	2447566,00	П4	1075225,00	1213658,00	746910,00	1233908,00
Баланс	2794180,00	3924297,00	Баланс	3603803,00	4518883,00	-	-

З таблиці 3.1 бачимо, що на початок і на кінець періоду виконувалась тільки одна, третя умова ліквідності балансу. Це означає, що баланс підприємства був не ліквідним як на початок так і на кінець 2023 року. Окрім того не виконання четвертої умови ліквідності балансу свідчить про низьку перспективу ліквідність підприємства.

Обчислені показники дають змогу зробити такі висновки:

1) На кінець 2023 р. спостерігалась платіжна нестача найбільш ліквідних активів (A1) в порівнянні з найбільш термінованими пасивами (П1) на суму 1300295,00 тис.грн.

2) При цьому спостерігалась нестача швидколіквідних активів на кінець 2023 року в порівнянні з короткостроковими пасивами на суму 1143788,00 тис.грн.

3) Також спостерігався платіжний надлишок повільноліквідних активів в порівнянні з довгостроковими пасивами на суму 615589,00 тис. грн.

4) Проблемним моментом, також є перевищення вартості необоротних активів над величиною власного капіталу на суму 1233908,00 тис. грн.

З таблиці 3.2 бачимо, що коефіцієнт абсолютної ліквідності, не відповідав рекомендованому значенню, він менший від 0,20, це показує, що поточні зобов'язання не можуть бути миттєво погашені найліквіднішими активами підприємства.

Коефіцієнт проміжної ліквідності не відповідає рекомендованому значенню 0,6-0,98, він менший, а це означає, що погашення підприємством поточних зобов'язань поточними активами за відрахуванням запасів не можливе.

Таблиця 3.2

Аналіз відносних показників ліквідності та платоспроможності
за 2022-2023 роки

Показники	Значення показника на кінець року		Відхилення
	2022	2023	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності, Кабс	0,0001	0,0001	0,00
Коефіцієнт проміжної ліквідності, Квідн	0,24	0,21	-0,03
Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття), Кп	0,40	0,48	0,08
Чистий оборотний капітал, ЧОК, тис. грн	-626919,00	-1029612,00	-402693,00
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості, Кдз-кз	1,38	0,09	-1,29
Загальний показник платоспроможності	0,70	0,62	-0,08

Коефіцієнт загальної ліквідності відповідає рекомендованому значенню більше 2,5, а це характеризує достатність оборотних активів для задоволення поточних зобов'язань.

Чистий оборотний капітал, не відповідає рекомендованому значенню більше 0, а це показує, що оборотні активи не залишаються у підприємства після погашення усіх його поточних зобов'язань.

Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості на початок року відповідає рекомендованому значенню більше 1, а це показує, що дебіторська заборгованість підприємства перевищує кредиторську заборгованість у 1,38 разів. На кінець року співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості не відповідає рекомендованому значенню, але все ж таки дебіторська заборгованість перевищує кредиторську у 0,38 разів.

Загальний показник платоспроможності не відповідає рекомендованому значенню більше 1, а це показує, частину зобов'язань не може покрити підприємство за рахунок наявних у нього оборотних активів.

Рентабельність підприємства – це відносний показник його економічної ефективності, який зображає, наскільки продуктивно компанія використовує матеріальні, трудові, грошові та інші ресурси. Розраховується, як відношення прибутків до активів, що формують його.

Таблиця 3.2

Аналіз рентабельності підприємства у 2022-2023 рр.

№	Показник	Значення за роками		Відхилення	
		2022	2023	Абсол.	Відносне
1	Рентабельність сумарного капіталу, %, Рск	0,07	0,12	0,05	71,43
2	Рентабельність власного капіталу, %, Рвк	0,12	0,19	0,07	58,33
3	Валова рентабельність продажу, %, Рврп	0,12	0,06	-0,06	-50,00
4	Операційна рентабельність продажу, %, Рорп	0,01	0,01	0,00	0,00
5	Чиста рентабельність продажу, %, Рчрп	0,02	0,03	0,01	50,00
6	Рентабельність виробничих фондів, %, Рвф	0,23	0,15	-0,08	-34,78
7	Рентабельність продукції, %, Рп	0,01	0,74	0,73	73,00

З таблиці 3.2 можемо зробити такі висновки: рентабельність сумарного капіталу зросла з 0,70% в 2022 році до 1,2% в 2023 році, тобто на 0,5%, рентабельність власного капіталу зросла з 1,2% в 2022 році до 1,9% в 2023 році, тобто на 0,7%, валова рентабельність продажу знизилась з 1,2% в 2022 році до 0,6% в 2023 році, тобто на 0,6%, операційна рентабельність продажу не змінилась, чиста рентабельність продажу зросла з 0,2% в 2022 році до 0,3% в 2023 році, тобто на 0,1%, рентабельність виробничих фондів знизилась з 2,3% в 2022 році до 1,5% в 2023 році, тобто на 0,8%, рентабельність продукції зросла з 0,1% в 2022 році до 7,4% в 2023 році, тобто 7,3%

Отже, можемо зробити висновок, що ТЗОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» має досить позитивну рентабельність.

Виділяють чотири типи фінансової стійкості підприємства, які характеризуються визначеним співвідношенням матеріальних оборотних

коштів і видів джерел їхнього фінансування. Тип фінансової стійкості підприємства може бути визначено таким чином (табл. 3.3.)

Таблиця 3.3.

Зведена таблиця показників за типами фінансової стійкості

Показники	Типи фінансової стійкості			
	Абсолютна	Нормальна	Недостатня	Кризова
$\Phi_c = \text{ВOK}-3$	$\Phi_c > 0$	$\Phi_c < 0$	$\Phi_c < 0$	$\Phi_c < 0$
$\Phi_T = \text{ФК}-3$	$\Phi_T > 0$	$\Phi_T > 0$	$\Phi_T < 0$	$\Phi_T < 0$
$\Phi_o = \text{ДФ}-3$	$\Phi_o > 0$	$\Phi_o > 0$	$\Phi_o > 0$	$\Phi_o < 0$
$S(\Phi)$	(1;1;1)	(0;1;1)	(0;0;1)	(0;0;0)

Фінансова стійкість – це здатність підприємства підтримувати свою діяльність у стабільному стані, витримувати зовнішні економічні шоки та забезпечувати виконання своїх зобов'язань у короткостроковій та довгостроковій перспективах.

Таблиця 3.4.

Визначення типу фінансової стійкості підприємства у 2022 році

Показник	На початок року	На кінець року	Відхилення
Власний капітал	1075225,00	1213658,00	138433,00
Необоротні активи	1822135,00	2447566,00	625431,00
Довгострокові зобов'язання	119991,00	204296,00	84305,00
Короткострокові кредити	1045242,00	1645242,00	600000,00
Запаси	351542,00	772890,00	421348,00
Функціональний капітал	-746910,00	-1233908,00	-486998,00
Загальна величина основних джерел формування	418323,00	615630,00	197307,00
Надлишок(+) або нестача(-) функціонального капіталу	-1098452,00	-2006798,00	-908346,00
Надлишок(+) або нестача(-) власних оборотних коштів	-978461,00	-1802502,00	-824041,00
Надлишок(+) або нестача(-) загальної величини основних джерел фінансування	418323,00	615630,00	197307,00
Трикомпонентний показник	(0;0;1)	(0;0;1)	-
Тип фінансової стійкості	Недостатня	Недостатня	x

З таблиці 3.4 можемо зробити такі висновки:

1) Підприємство не мало власних оборотних коштів, тобто усі оборотні активи були сформовані за рахунок зобов'язань.

2) Функціональний капітал на початок 2022 року складав 418323,00 тис. грн., а на кінець 615630,00 тис. грн. Таким чином, наприкінці 2022 року довгострокові джерела формування майна перевищували величину необоротних активів ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» на 197307,00 тис. грн. У зв'язку з відсутністю в структурі джерел фінансування майна короткострокових кредитів загальна величина основних джерел формування коштів була однаковою з функціональним капіталом.

Також можемо зробити такі висновки щодо забезпечення запасів джерелами формування:

1) В 2022 році спостерігалась нестача власних оборотних коштів ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX», на початок року 978461,00 тис. грн., а на кінець 1802502,00 тис. грн. При цьому спостерігалась нестача функціонального капіталу, на початок року – 1098452,00 тис. грн., а на кінець – 2006798,00 тис. грн.

Також спостерігався надлишок загальної величини основних джерел фінансування, на початок року 418323,00 тис. грн., а на кінець – 615630,00 тис. грн.

Таким чином на основі проведених обчислень можемо зробити висновок, що на початок та на кінець 2022 року ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» перебувало у стані недостатньої фінансової стійкості.

Для оцінки фінансового стану ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» застосовувався горизонтальний та вертикальний аналіз звітів, що дозволило виявити динаміку змін у структурі активів, пасивів та власного капіталу.

Аналіз рентабельності та ліквідності підприємства дав змогу оцінити ефективність управління ресурсами та рівень платоспроможності.

3.3. Шляхи вдосконалення аналізу фінансової звітності підприємства

Шляхи вдосконалення аналізу фінансової звітності ТЗОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» мають базуватися на впровадженні сучасних методів оцінки, інструментів автоматизації та поглибленого аналізу фінансових даних. У сучасних умовах ефективний аналіз фінансової звітності відіграє ключову роль у забезпеченні стабільного розвитку підприємства та підвищенні його конкурентоспроможності.

Одним із напрямків вдосконалення є застосування спеціалізованого програмного забезпечення для обробки фінансової інформації. Використання автоматизованих систем обліку та аналізу дозволить підприємству знизити ризик помилок, забезпечити оперативність у проведенні розрахунків і покращити якість аналітичних висновків. Крім того, програмні продукти можуть забезпечити візуалізацію фінансових показників у вигляді графіків і діаграм, що сприятиме більш глибокому розумінню стану підприємства.

Важливим напрямком є розширення спектра аналізованих показників. Поряд із традиційними коефіцієнтами ліквідності, платоспроможності, рентабельності й оборотності доцільно включати в аналіз нефінансові показники, які впливають на фінансові результати, наприклад, оцінку якості обслуговування клієнтів, рівень задоволеності працівників або екологічну відповідальність підприємства. Це дозволить отримати більш комплексну картину діяльності підприємства.

Для підвищення ефективності аналізу слід приділити увагу прогнозуванню фінансових показників. Використання методів економіко-математичного моделювання й аналізу сценаріїв дозволить оцінити можливі наслідки різних управлінських рішень і краще підготувати підприємство до змін у ринкових умовах. Прогнозування дає змогу не лише оцінити поточний стан, а й розробити довгострокову стратегію розвитку підприємства.

Не менш важливим є вдосконалення організації збору й обробки інформації. Запровадження внутрішніх стандартів складання й подання

фінансової звітності забезпечить єдність у підходах до аналізу й підвищить прозорість даних. Це сприятиме більшій довірі з боку інвесторів і партнерів.

Особливу увагу слід приділити підвищенню кваліфікації персоналу, залученого до аналізу фінансової звітності. Організація тренінгів, семінарів і курсів дозволить ознайомити працівників із сучасними тенденціями в аналізі фінансів і новітніми інструментами роботи з даними.

Вдосконалення аналізу фінансової звітності ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» також може включати інтеграцію сучасних аналітичних підходів, таких як бенчмаркінг, ABC-аналіз та фінансове моделювання. Бенчмаркінг дозволяє порівняти фінансові показники підприємства з найкращими практиками в галузі, виявити слабкі місця та окреслити шляхи їхнього усунення. Такий підхід допомагає оцінити конкурентоспроможність компанії й визначити, як її позиції співвідносяться з іншими учасниками ринку.

ABC-аналіз дає можливість сегментувати витрати підприємства залежно від їхнього впливу на кінцеві фінансові результати. Наприклад, виділення категорій витрат із найбільшим впливом на прибутковість дозволяє сконцентрувати ресурси на їх оптимізації. Це особливо актуально для підприємств агропромислового комплексу, які часто мають складну структуру витрат, пов'язану із сезонністю виробництва та коливаннями цін на ринку сировини [2, с. 197].

Важливим інструментом удосконалення аналізу фінансової звітності є інтеграція показників стійкості та ризиків. Для підприємств, таких як ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX», що працюють у середовищі з високою волатильністю цін на зернові культури, необхідно враховувати ризики зміни кон'юнктури ринку, а також вплив зовнішніх факторів, таких як економічна нестабільність або зміни в законодавстві. Оцінка ризиків через аналіз фінансових коефіцієнтів, а також використання таких інструментів, як VAR (Value at Risk), дозволить прогнозувати можливі коливання доходів і знижувати ризики втрат.

Крім того, підприємство може розширити використання коефіцієнтного аналізу, включивши до нього показники ефективності управління активами, наприклад, аналіз коефіцієнтів оборотності запасів або дебіторської заборгованості в динаміці. Оцінка цих показників за кілька періодів дозволить виявити ключові тенденції у використанні ресурсів і розробити стратегії для їх оптимізації.

Запровадження інтегрованої системи фінансової звітності, яка охоплює як фінансові, так і нефінансові показники, стане важливим кроком у вдосконаленні аналізу. Такі системи передбачають використання показників екологічної, соціальної та корпоративної відповідальності, що набуває все більшого значення в сучасних умовах бізнесу.

Особливу увагу слід приділити впровадженню сучасних цифрових технологій. Зокрема, використання хмарних сервісів для зберігання та аналізу фінансової інформації дозволить забезпечити доступ до звітності в режимі реального часу. Це сприятиме більш оперативному прийняттю рішень, особливо в умовах змінної ринкової ситуації. Застосування технологій штучного інтелекту й машинного навчання дасть змогу автоматизувати багато процесів, пов'язаних із підготовкою та аналізом звітності, зменшити вплив людського фактора й підвищити точність прогнозів.

Розробка індивідуальних ключових показників ефективності (KPI) для різних підрозділів підприємства є ще одним важливим аспектом вдосконалення аналізу. Наприклад, для виробничого підрозділу це може бути аналіз собівартості продукції, тоді як для відділу продажів – оцінка виконання планів із реалізації.

Отже, шляхи вдосконалення аналізу фінансової звітності ТзОВ «XXXXX» включають впровадження нових методів і технологій аналізу, автоматизацію процесів, розширення спектра аналізованих показників, підвищення кваліфікації персоналу й інтеграцію нефінансових аспектів. Реалізація цих заходів дозволить підприємству оперативніше реагувати на зміни, покращити якість фінансового управління та підвищити ефективність своєї діяльності.

ВИСНОВКИ

Інформаційне забезпечення та порядок формування фінансової звітності є важливими аспектами фінансового обліку підприємств. У процесі формування фінансової звітності використовується система облікових даних, яка включає фінансові та нефінансові показники, необхідні для прийняття управлінських рішень. Фінансова звітність є основою для аналізу економічної діяльності компанії, оцінки її фінансового стану та прогнозування майбутнього розвитку.

Інформаційне забезпечення підприємства включає в себе сукупність даних, що збираються, обробляються та зберігаються для використання у фінансовій звітності. Це можуть бути дані про доходи та витрати, обсяги продажу, фінансові зобов'язання, вартість активів та інші показники, які характеризують діяльність підприємства. Збір і обробка даних здійснюються за допомогою сучасних інформаційних систем і програмних продуктів, що автоматизують процес обліку та звітності. Це забезпечує точність, своєчасність та доступність інформації, необхідної для формування фінансових документів.

У процесі формування фінансової звітності ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» дотримується основних принципів бухгалтерського обліку, таких як послідовність, повнота, обачність, співвіднесення доходів і витрат, а також принцип нарахування. Це забезпечує достовірність і об'єктивність інформації, яка представлена у фінансових звітах. Компанія керується національними стандартами бухгалтерського обліку, а також міжнародними стандартами фінансової звітності, якщо це необхідно.

Порядок формування фінансової звітності включає декілька основних етапів. На першому етапі збираються і систематизуються дані про всі господарські операції підприємства за звітний період. Це можуть бути дані про закупівлі, продажі, нарахування зарплати, сплату податків, амортизацію

основних засобів тощо. Ця інформація обробляється і відображається у бухгалтерських рахунках.

Другий етап полягає в узагальненні даних і підготовці первинних бухгалтерських документів, таких як балансовий звіт, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та інші. Ці документи містять основну інформацію про активи і пасиви підприємства, його доходи та витрати, а також про зміни у фінансовому стані за звітний період.

На третьому етапі проводиться перевірка і аналіз сформованої фінансової звітності. Це важливий етап, який передбачає перевірку відповідності звітних даних вимогам законодавства та стандартам бухгалтерського обліку. Зокрема, проводиться внутрішній аудит, а також аудит зовнішніми незалежними аудиторами для підтвердження достовірності фінансової інформації.

Важливу роль у забезпеченні достовірності та об'єктивності фінансової звітності відіграє система внутрішнього контролю підприємства. Вона дозволяє виявляти та виправляти помилки у процесі обліку, забезпечувати дотримання законодавчих норм і внутрішніх регламентів компанії. Завдяки ефективному внутрішньому контролю знижується ризик недостовірності звітних даних і покращується якість управлінських рішень.

Інформаційне забезпечення та порядок формування фінансової звітності ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» є складними, але важливими процесами, що забезпечують точність і своєчасність надання інформації про фінансовий стан компанії. Дотримання стандартів і принципів обліку дозволяє підприємству знижувати ризики та підвищувати ефективність своєї діяльності, а також створює основу для подальшого розвитку та залучення інвесторів.

Аналіз фінансової звітності ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» показав, що підприємство здатне своєчасно виконувати свої короткострокові зобов'язання, хоча спостерігається певне зниження швидкої ліквідності, що вказує на необхідність оптимізації структури обігових коштів. Рівень рентабельності підприємства демонструє позитивну динаміку, однак залишається нижчим за середньогалузеві показники, що може свідчити про необхідність більш

ефективного управління витратами та вдосконалення цінової політики. Оборотність активів і капіталу свідчить про ефективне використання ресурсів, проте є потреба в підвищенні оборотності дебіторської заборгованості шляхом посилення контролю за її погашенням. Структура капіталу підприємства загалом задовільна, однак висока частка короткострокових зобов'язань може створювати ризики для фінансової стабільності.

Для підвищення ефективності фінансового управління підприємству слід зосередитися на оптимізації витрат і вдосконаленні цінової політики, що дозволить підвищити рентабельність. Також необхідно поліпшити управління ліквідністю через оптимізацію структури обігових активів і скорочення термінів погашення дебіторської заборгованості. У сфері управління зобов'язаннями доцільно переглянути структуру фінансування, зокрема збільшити частку довгострокових зобов'язань, що зменшить ризики фінансової нестабільності. Застосування інноваційних підходів до управління запасами та активізація маркетингових заходів сприятимуть підвищенню ділової активності та збільшенню обсягів реалізації продукції. Реалізація цих заходів дозволить підприємству зміцнити фінансову стійкість, ефективніше використовувати ресурси та посилити конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Загалом, проведене дослідження підтвердило важливість якісного інформаційного забезпечення для аналізу фінансової звітності та прийняття стратегічних рішень, спрямованих на зміцнення фінансової стійкості й забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Результати роботи можуть бути використані для вдосконалення фінансового менеджменту ТзОВ «XXXXXXXXXXXXXXXXXX» та впровадження сучасних підходів до аналізу й оцінки його діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 17.10.2023).
2. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні : навч. посіб. за ред. Ф.Ф. Бутинця. Житомир : ПП «Рута», 2020. 480 с.
3. Гончарук, А.О. Фінансова звітність: організація складання та аналіз Київ : Кондор, 2021. 320 с.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 19.05.2024).
5. Грабовська, Л.В. Інформаційне забезпечення обліку та аналізу Львів : Видавництво ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 254 с.
6. Єфіменко, Т.І. Актуальні питання фінансової звітності. Київ : НДФІ, 2021. 180 с.
7. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 №322-VIII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. №50. Ст. 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 21.07.2024).
8. Лишиленко, О.В. Бухгалтерський облік: підручник. Київ : Центр навч. літератури, 2005. 632 с.
9. Лупинко Н.Ю. Нормативно-правове регулювання фінансової звітності в Україні. *Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування*: матеріали VI наук.-практ. міжнар. конф. молодих науковців, здобувачів освіти (м. Луцьк, 30 листопада 2023 р.) Луцьк: 2023. С. 48-49.
10. Лупинко Н.Ю. Основні принципи фінансової звітності. *Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування*: матеріали VI наук.-практ. міжнар. конф. молодих науковців, здобувачів освіти (м. Луцьк, 16 травня 2024 р.) Луцьк: 2024. С. 54.

11. Лупинко Н.Ю. Трансформація фінансової звітності за МСФЗ в управлінні підприємством. *Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування*: матеріали VI наук.-практ. міжнар. конф. молодих науковців, здобувачів освіти (м. Луцьк, 22 листопада 2024 р.) Луцьк: 2024. С. 67.
12. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). Київ : Мінфін України, 2023. URL: <https://mof.gov.ua/msfz> (дата звернення: 18.10.2023).
13. Методичні рекомендації з трансфертного ціноутворення в Україні: наказ Мінфіну від 14.01.2020 №34. URL: <https://mof.gov.ua/documents> (дата звернення: 11.05.2024).
14. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Мінфіну України від 29.09.2022 №325. URL: <https://mof.gov.ua/documents> (дата звернення: 13.06.2024).
15. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО). Київ : Мінфін України, 2023. URL: <https://mof.gov.ua/standards> (дата звернення: 12.06.2024).
16. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 15.06.2024).
17. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 №419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-п> (дата звернення: 09.08.2024).
18. Про затвердження типових форм фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.02.2016 №112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/112-2016-п> (дата звернення: 02.06.2024).
19. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 13.11.2023).
20. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 №2258-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. №9. Ст.

50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 10.09.2024).
21. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 №959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення: 10.09.2024).
22. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 №2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 10.06.2024).
23. Про підприємство: Закон України від 27.03.1991 №887-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/887-12> (дата звернення: 21.09.2024).
24. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва: Закон України від 22.03.2012 №4618-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17> (дата звернення: 13.06.2024).
25. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 №185-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16> (дата звернення: 22.07.2024).
26. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 №2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14> (дата звернення: 13.06.2024).
27. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21.06.2012 №5007-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17> (дата звернення: 29.11.2024).
28. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 №2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (дата звернення: 15.10.2024).
29. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004 №1877-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15> (дата звернення: 15.04.2024).
30. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 №1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 04.11.2024).
31. Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 №1087-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15> (дата звернення: 13.06.2024).

32. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 №2275-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. №13. Ст. 68. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19> (дата звернення: 21.07.2024).
33. Про обіг земель сільськогосподарського призначення: Закон України від 31.03.2020 №552-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20> (дата звернення: 12.06.2024).
34. Про облік та звітність у сфері фінансових операцій: Закон України від 02.08.2019 №2155-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19> (дата звернення: 01.06.2024).
35. Про основи соціального захисту осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 №875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12> (дата звернення: 03.03.2024).
36. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 №2346-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (дата звернення: 05.05.2024).
37. Про споживче кредитування: Закон України від 15.11.2016 №1734-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19> (дата звернення: 09.10.2024).
38. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 №85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр> (дата звернення: 13.06.2024).
39. Про товарну біржу: Закон України від 10.12.1991 №1956-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12> (дата звернення: 10.07.2024).
40. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 №973-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15> (дата звернення: 07.03.2024).
41. Пилипенко В.Ф. Практика складання фінансової звітності: навч. посіб. Одеса: Астропринт, 2020. 264 с.
42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 11.11.2023).

43. Про регулювання грошового ринку України: Постанова НБУ від 21.09.2018 №322. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0322500-18> (дата звернення: 18.07.2024).
44. Про затвердження Національної стратегії фінансового розвитку: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.10.2022 №1135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135-2022-п> (дата звернення: 21.08.2024).
45. Про затвердження критеріїв оцінки ризиків у сфері фінансового моніторингу: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.04.2020 №317. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-2020-п> (дата звернення: 13.09.2024).
46. Про регулювання операцій із сільськогосподарською продукцією: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2021 №512. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/512-2021-п> (дата звернення: 22.08.2024).
47. Про стратегію економічного розвитку України: Указ Президента України від 14.01.2023 №14/2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/14/2023> (дата звернення: 22.08.2024).
48. Пушкар М.С. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: Карт-Бланш, 2022. 628 с.
49. Савченко В.М. Фінансова звітність: аналіз, оцінка, перспективи Харків: Фактор, 2020. 212 с.
50. Савицька Г.В. Аналіз господарської діяльності підприємств: навч. посіб. Київ: Кондор, 2021. 368 с.
51. Система бухгалтерського обліку в Україні: огляд ключових положень. Мінфін України. 2023. URL: <https://mof.gov.ua/documents> (дата звернення: 10.06.2024).
52. Статистичний щорічник України за 2022 рік. Державна служба статистики України. Київ: Інформ-Аналітика, 2023. 352 с.
53. Станковська І.А. Сучасні проблеми аналізу фінансової звітності. Київ: Ліра-К, 2021. 160 с.

54. Типова форма звіту про фінансові результати підприємства: затверджена наказом Мінфіну України від 29.11.2022 №321. URL: <https://mof.gov.ua/forms> (дата звернення: 07.09.2024).
55. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України. Київ: А.С.К., 2005. 784 с.
56. Уланова А.В. Актуальні питання фінансової звітності та аудиту: навч. посіб. Харків: Фактор, 2022. 240 с.
57. Фінансовий моніторинг в Україні: ключові аспекти регулювання. Нацбанк України. 2023. URL: <https://bank.gov.ua/documents> (дата звернення: 13.11.2023).
58. Харченко Л.М. Складання фінансової звітності за НП(С)БО: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2021. 192 с.
59. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 13.06.2024).
60. Швець Т.О. Інформаційні системи в обліку та звітності: навч. посіб. Одеса: Астропринт, 2020. 200 с.
61. Штатний розклад та його вплив на облік витрат підприємства: методичні рекомендації Мінекономіки від 15.04.2022 №45-21/12. URL: <https://me.gov.ua/documents> (дата звернення: 10.06.2024).
62. Шевчук В.О. Управління фінансовою звітністю підприємств: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 278 с.
63. Щодо застосування Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку: лист Мінфіну України від 03.07.2022 №072-15. URL: <https://mof.gov.ua/letters> (дата звернення: 22.09.2024).
64. Ярошенко С.П. Основи фінансового аналізу: навч. посіб. Львів: Видавництво ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 300 с.

ДОДАТКИ